

קורס התמחות

יעוץ והתערבות מגדרית בארגונים: תיאוריה ופרקטיקה

0607541801

ד"ר זאב לרר והדס בן אליהו

שעת קבלה בתיאום מראש

דרכי התקשרות:

הדס 052-7500352hadassbe@gmail.com

זאב 054-6348689Lehrer.z@gmail.com

כיוון שמרבית הסטודנטים בתוכנית ללימודי מגדר הינן סטודנטיות, הסילבוס כתוב בלשון אישה.

מבוא

נשים חוות במהלך חייהן התעסוקתיים מגוון של פרקטיקות מגדריות שמתקיימות בארגונים בהם הן עובדות. פרקטיקות אלה הן בעלות השפעה על אופי ותנאי עבודתן, שכרן, מיקומן הארגוני, תהליכי הקידום ותהליכים של הערכה מקצועית, יכולתן לשלב קריירה עם הורות, כמו גם ביטויים של הטרדה מגדרית ומינית, ועוד, ועוד. פרקטיקות מגדריות נתפסות לרוב כ"טבעיות" בארגון, ולכן קשות לזיהוי ועוד יותר – להתמודדות ולשינוי.

קורס התמחות זה מיועד לנשים וגברים שמעוניינות לרכוש עמדת השפעה מגדרית בארגונים, בין אם כבעלות תפקיד רשמי בתחום (כגון ממונות מעמד האישה, יעוצות לשוויון מגדרי, ממונות על מניעת הטרדה מינית, ממונות אחריות חברתית או גיוון, ואף בתחום משאבי האנוש), ובין אם כחברות בארגון המבקשות לפעול כסוכנות לשינוי מגדרי.

בקורס נלמד היבטים תיאורטיים לצד התמחות מעשית בהטמעת נקודת המבט המגדרית והחשיבה המגדרית בארגונים. ההתמחות תאפשר לסטודנטיות/ים להתנסות בפועל באבחון מגדרי של ארגון (זיהוי פרקטיקות מגדריות, גיבוש דרכי התמודדות, קידום מהלכים ארגוניים-פוליטיים ליצירת שינוי).

קורס זה הוא פרויקט משותף של התכנית ללימודי נשים ומגדר באוניברסיטת תל אביב ושל 'הדבר הבא' - תכנית המתמחות/ים הגדולה בארץ אשר הוקמה ביולי 2012 על ידי קרן רוטשילד קיסריה ומופעלת על ידי עמותת "אלומה". מטרת התכנית היא בניית גשר מעולם ההשכלה לעולם התעסוקה וסיוע לצעירות/ים להשתלב טוב יותר בשוק העבודה. במסגרת התכנית הסטודנטיות/ים ישתלבו בארגונים מהמגזר הפרטי, הציבורי והשלישי כמתמחות/ים בתפקידים ההולמים את תחום לימודיהן ואת אופקן התעסוקתי תוך ליווי וחניכה מטעם הארגון הקולט.

הקורס יקנה לתלמידות היכרות עם פרקטיקות יעוץ והתערבות מגדרית בארגונים והבנה שלהן, כבסיס ידע להמשך פעילות מקצועית בתחום המגדר בארגונים.

מטלות

הקורס מקנה 4 שעות אקדמיות (2 שעות עיוניות ו-2 שעות התמחות מעשית). במסגרתו ידרשו הסטודנטיות ל:

- ביצוע התמחות בארגון (איתור הארגונים בהן תבוצע ההתמחות והשיבוץ אליהם יעשה על ידי רכז/ת התכנית 'הדבר הבא') בהיקף של יום בשבוע במהלך סמסטר ב' (100 שעות סה"כ).
- נוכחות אישית ב-80% ממפגשי הקורס (סמסטר ב').
- הגשת סיכום כתוב של אחד מהשיעורים שיועברו במסגרת הקורס.
- כתיבת עבודה מסכמת על בסיס אבחון מגדרי שיבוצע במסגרת ההתמחות המעשית. העבודה המסכמת היא מטלה אישית.

הקורס יתנהל כמסגרת של למידה משותפת והוא משלב בין הרצאות פרונטליות, דיונים, התנסויות אישיות ודיווחים של הסטודנטיות/ים בכתה. הציון מורכב מנוכחות אישית ב-80% מהמפגשים, תרומה והשתתפות בדיונים בכתה, ביצוע התמחות וכתיבת עבודה מסכמת.

רשימת הקריאה המצורפת מכילה חומרי קריאה מומלצים המתייחסים למכלול הנושאים הנלמדים בקורס.

לוח זמנים

מפגש	תאריך	נושא	תכנים
1	14.3	פתיחה	<ul style="list-style-type: none"> • היכרות • רציונל ומבנה הקורס • ההתמחות
2	21.3	בסיס תיאורטי	<ul style="list-style-type: none"> • גישת הפרקטיקה למגדר בארגונים • זיהוי פרקטיקות מגדריות
3	28.3	אבחון מגדרי של ארגון	<ul style="list-style-type: none"> • קבוצות POV • מקורות מידע לאיתור פרקטיקות • קטלוג פרקטיקות
4	4.4	מהו שינוי מגדרי	<ul style="list-style-type: none"> • שינוי יחסי כוח • פיתוח פרקטיקות חלופיות • ניתוח השדה הארגוני (רשתות יחסי כוח)
5	5.4	סדנה	מיומנויות לשוק העבודה
6	25.4	גיוס בני ברית	<ul style="list-style-type: none"> • אופני גיוס • חקר מקרה: תודעה מגדרית בקרב גברים
7	9.5	הסללה ארגונית	<ul style="list-style-type: none"> • זיהוי פרקטיקות מתחום משאבי אנוש: גיוס, מיון וקידום • אופני התמודדות ברמה הארגונית
8	16.5	מניעת הטרדה מינית	<ul style="list-style-type: none"> • זיהוי פרקטיקות הטרדה • בניית תכנית מניעה
9	23.5	פערי שכר מגדריים	<ul style="list-style-type: none"> • פרקטיקות המייצרות פערי שכר • חקר מקרה: פערי שכר בעיריית ירושלים
עד שיעור 10 יש להגיש הצעה לעבודה מסכמת (עד חצי עמוד)			
10	6.6	התשמע קולי	<ul style="list-style-type: none"> • זיהוי פרקטיקות של כוח והשתקה במופעי דיבור • שיבוש ופיתוח פרקטיקות חלופיות
11	13.6	להיות פמיניסטית בארגון	<ul style="list-style-type: none"> • הנכחת הזהות הפמיניסטית בחיי העבודה • עמדתה של סוכנת השינוי
12	20.6	תרבות מגדרית	<ul style="list-style-type: none"> • ניתוח שיח מגדרי • פיתוח משטרי הצדקה ופרדיגמות מגדריות חלופיות בשיח הארגוני
13	27.6	הבניית תפקידה של סוכנת שינוי	<ul style="list-style-type: none"> • גיבוש תכנית עבודה • קבוצת מובילות • טקסים ארגוניים

רשימת קריאה מומלצת

בן אליהו, הדס ולרר, זאב (2015), מפרקטיקה מגדרית לפרקטיקה של שוויון: מדריך למשתמשת. הוצאת מכון ון ליר בירושלים. הקובץ המלא בקישור הבא: <http://goo.gl/MjQCt2>

מבוא לארגונים ומגדר (מקאנטר לאקר)

ברקוביץ, ניצה (2007), "נשים וגברים של הארגון" - רזאבת' קאנטר וייצור הנשיות והגבריות באמצעות ארגון העבודה. עמ' 119-188 בתוך: דרכים לחשיבה פמיניסטית, בעריכת ניצה ינאי, תמר אלאור, אורלי לובין וחנוה נווה. האוניברסיטה הפתוחה.

זרעאלי, דפנה (1999). המיגדור בעולם העבודה, עמ' 167-216, בתוך: מין מגדר ופוליטיקה. עורכות: דפנה זרעאלי, אריאלה פרידמן, הנרייטדאהן קלב, מנאר חסן, חנה נווה וסילביה פוגל ביז'אווי, קו אדום: הוצאת הקיבוץ המאוחד.

Acker, Joan (1990), Hierarchies, Jobs and Bodies: A Theory of Gendered Organizations. *Gender and Society*, 4:139-158

Calas, M. B., Smircich, L., & Holvino, E. (2014). Theorizing Gender and Organization: Changing Times. ...Changing Theories? In S. Kumra, R. Simpson, & R. Burke (Eds.), **The Oxford Handbook of Gender in Organizations**. London: Oxford University Press.

Benschop, Yvonne (2006). Of Small Steps and the Longing for Giant Leaps: Research on the Intersection of Sex and Gender within Workplace Organizations, Chapter 11 (p. 273-299) in: **The Handbook of Workplace Diversity**. Edited by Alison M. Konrad, Pushkala Prasad and Judith K. Pringle. Sage Publications

Canter, Rosabeth Moss (1977), Men and Women of the Corporation, New York : Basic Books

פענוח זירות של הדרה מגדרית

Mats Alvesson and Yvonne Due Billing (2009). Understanding Gender and Organizations, chapter 3: Division of Labor and Sex Typing, London : SAGE

Mats Alvesson and Yvonne Due Billing (2009). Understanding Gender and Organizations. chapter 7: Women in Management, and chapter 8: Women in Management II: four positions.

Gregory Abigail and Milner Susan (2009). Editorial: Work-Life Balance: A Matter of Choice? *Gender, Work and Organizations*, Vol 16 (1) Jan 2009, p. 1-13

Frenkel, Michal (2008). Reprogramming Femininity? The Construction of Gender Identities in the Israeli Hi-Tech Industry between Global and Local Gender Orders. *Gender, Work and Organizations*, Vol 15 (4) July 2008, p. 352-374

Ibarra, Herminia. 1992. "Homophily and Differential Returns: Sex Differences in Network Structure and Access in an Advertising Firm." *Administrative Science Quarterly* 34:422-47.

West, Candace and Zimmerman, Don (1987). Doing gender. *Gender and Society*, 1,2, 125-51

Yancey Martin, Patricia (2006). Practising Gender at Work: Further Thoughts on Reflexivity. *Gender, Work and Organizations*, Vol 13 (3) May 2006, p. 254-276

Kelan, Elisabeth K., Gender Logic and (Un)doing Gender at Work. *Gender, Work and Organizations*, Vol 17 (2) March 2010, p. 174-194

[מפענוח לשינוי ארגוני-מגדרי](#)

Meyerson, Debra E. and Kolb, Deborah M. (2000), Moving out of the 'Armchair': Developing a Framework to Bridge the Gap between Feminist Theory and Practice. *Organization*, Nov 2000, Vol 7(4): 553-571

Nentwich, J.C., (2006). Changing Gender: The Discursive Construction of Equal Opportunities. *Gender, Work and Organizations*, Vol 13 (6) p. 499-521

Kalev, Alexandra, Dobbin, Frank and Kelly Erin (2006), Best Practices or Best Guesses? Assessing the Efficacy of Corporate Affirmative Action and Diversity Policies. *American Sociological Review*, 2006 71:589-617

הערך Gender Mainstreaming בויקיפדיה

Walby Silvia (2005), Gender Mainstreaming: Productive Tensions in Theory and Practice. *Social Politics*, Fall 2005, p. 321-343

Kandiyoti Deniz, Gender Power and Contestation: Rethinking Bargaining with Patriarchy. Chapter 6 (P. 135-152) in: *Feminist Visions of Development: Gender analysis and policy*, Jackson C. and Pearson R., Eds., Routledge and London, 1998

Ely, Robin J. and Meyerson, Debra E. (2000), Advancing Gender Equity in Organizations: The Challenge and Importance of Maintaining a Gender Narrative. *Organization*, Nov. 2000, Vol 7(4): 589-610

Coleman Gill and Rippin Ann (2000), Putting Feminist Theory to Work: Collaboration as a Means towards Organizational Change, *Organization*, Nov. 2000, Vol 7(4): 573-589

Sasson-Levy, Orna and Amram-Katz, Sarit (2007). Gender integration in Israeli officer Training : Degendering and regendering the military, *Signs*, vol. 33, no 1, pp. 105-133

Itzin, Catherine (1995) Crafting Strategies to Create Women-friendly Work. Chapter 8, pp. 131-157 In: *Gender, Culture and Organizational Change: Putting Theory into Practice*, Ed by Itzin Catherine and Newman Janet, Routledge: 1995

Hearn, Jeff (2000), On the Complexity of Feminist Intervention in Organizations. *Organization*, Vol 7(4): 609-624

מורגן גארט (2010), דימויים של ארגון. תרגום: יורם שדה; עריכה מדעית של המהדורה העברית: ניצה ברקוביץ.

מו"ל: רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, תש"ע 2010.

Alcadipani Rafael and Hassard John (2010), Actor-Network Theory, organizations and critique: towards a politics of organizing. *Organization* July 2010 17: 419-435.

Czarniawska Barbara and Sevon Guje, Eds. (1996) Translating Organizational Change. The chapter: Travel of Ideas, pp. 13-48. Berlin : Walter de Gruyter, 1996.